MARJA HELANDER

Čeäppõstuejjõõzz Sää´mkultturkõõskõs Sajoozzâst
Riikk čeäppõsnorldõk / Riikk čeäppõstuejjõstuåimmkåå´dd ti´ll'jemtuejjõõzz

"Tuõddrest"

Piõgg pååssam õhttu šõddi tuõddârsue´jj, liâ muu jiõggsaž dommkue´stelm. Tõk liâ kuâđđjam miõ´lle ju´n pä´rnnpoodd čuõiggâmreeisain, e´ččam šõddâmpääi´ǩin Uccjooggâst. Tuõddârsue´jji si´tǩǩesvuõtt lij tõn jiijjâsnallšem puâllmõš, ko tõt lij võõrâs le´be jiõŋŋâm. Nääi´t tõt lij ääi´ji mie´ldd ouddam vuäittmõõžžid da ååsk, sä´mmlai puäʒʒhååid da aazztumuužž leävvnumu´šše tuõddârpâjj-jännmid.

Tuõddrest –čuõvvtuejjõ´sse leäm haa´lääm se´rdded tuõddârsue´jji åå´bleeǩǩ da pu´htted kooskapoostjânnmest Aanar siidid. Čuõv šuävvjem tuejjõs käggođđest miõ´lle smiõttõõzzid kolggi jannu da možât-i veâl kuuzzkõõzzid.

"Nu´tt puk pi´rǧǧee"

Kuei´tvuäzzas tuejjõs vuäʒʒai aalges uccjokknee´ǩǩ e´ččam Piera Johannes Helander škooulâst, 1950-lååggast norrum Sää´mjânnam šââddain. Šââdd le´jje koškkuum da tiudduum tää´rǩe´ld nõmmlaappivui´m da ruõkkum herbaarioo´ne le´be sâddnorldõ´ǩǩe. Juõ´ǩǩ šâdd leäi tiõđlânji tärkka klasstõllum jiijjâs-i jou´ǩǩe. Loŋŋnem tõn risttreeidast, mii leäi tõn poddsaž sââddai mooččâdvuõđ da määŋgnallšemvuõđ di oummu klasstõõllâm- da kåårbõõššâmtaarb kõõskâst. Seämma poodd puõ´đi miõ´lle saa´mi histoor da tõn ääi´j ǩiõččlõõttâmvue´ǩǩ, klasstõõllâd saa´mid vue´lab roodd vuâlla kuullven. Veâl 1930-lååggast Aanarjääu´r ruõkkâmsââ´jest le´jje kuäivvam saa´mi vuei´vvkäällaid rooddmättnallšem tu´tǩǩumuužžid (åå´n täk vuei´vvkääll liâ kâ´l maacctum mååusat).

Tuejjõõzzâst liâ snimmum 30 ânn'jõžpeei´v sämmla. Vuâđđan lij Statistikk-kõõskõõzz da Sää´mtee´ǧǧ vaal-lu´vddkåå´dd ee´jj 2011 statistikk. Tõ´st Lää´ddjânnam õhttse´žže nu´tt 10 000 sä´mmla liâ klasstõllum ââ´jj mie´ldd sää´m dommvuu´dest jälsteei´ji mie´ldd, pirr Lää´ddjânnam jälstee´ji mie´ldd di ålggjânnmest jälsteei´ji mie´ldd. Persoon liâ klasstõllum še jie´nnǩiõl mie´ldd. Ǩiõllsaž klasstõõllmõš lij stäbbjab ä´šš: Sää´mtee´ǧǧ mie´ldd statistiikkid âlgg ââ´nnet tå´lǩ koon-ne årra puu´tt u´vddjen, ko vuâlla 18-âkksai jie´nnǩiõl i´lmmtumuužž liâ sä´ttnallšem, jiâ tää´rǩeld u´vddum da jiõnstemvuõiggâdvuõttâkksain määŋgas kue´dde i´lmmteǩâni jie´nnǩiõles. Persoon jie´nnǩiõllân mie´rǩǩeed te´l logstõ´ǩǩe lää´ddǩiõll. Lââ´ssen määngas to´bdde, što sij liâ kuei´tǩiõllsaž.

Snimmum 30 persoon ââ´ǩǩ-, ǩiõll- da jälstempäi´ǩǩvuä´zzõõzz va´sttee prosenuttuaalânji tän ooudbeä´lnn peäggtum statistiikk tuõttaa´ššid. Juâkksa persoon paaldâst lij u´cc sâddnorldõklapp, ko´st očndâât lââ´ssen persoon jälstempäi´ǩǩ da jie´nnǩiõll. Miõđlõsân ärvvtõõlee´l tå´lǩ 10 persoon 30:st maainste jie´nnǩiõllân sää´mǩiõl, da tääzz lååi jou´ǩǩe čääkk õhtt aanarsää´m da õhtt nuõrttsää´m maainsteei. Snimldõõggi persoon liâ meä´rtõllum tiõđlâž fi´tt'jemnalla. Homo sapiens –šla´jje kuullven, vuâsttačâckken vuä´mm ju´n ääi´j tuâkksaž rooddmeärtumuužžid, kook liâ rooddmeärtumuužžineez ââ´nnam saa´mid vue´lab rooddan.

Tuejjõõzz nu´bb vuä´ss lij jõnn snimldõk, ko´st liâ tuõddârkue´stelm ool snimmum sâddnorldõk sââdd. Tõk rä´jje heä´rvvǩe´rjjõsnallšem oo´le, kook õõŋtõõlee´l pâ´jjlab ââ´lm årra, piâzzee meädda meä´rtum da klasstõllum nuä´đest.

Lââ´ssteâđaid: Čeäppneǩ Marja Helander, te´l. 040 707 3631,
marja.helander@saunalahti.fi
Čeäppõspiisar Erika Hyyryläinen, te´l. 0400 847 026, **erika.hyyrylainen@fng.fi**